

20.9.2013

Jyväskylän ammattikorkeakoulu
Rehtori Jussi Halttunen

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Kirjaamo@minedu.fi

Viite: Opetusministeriön lausuntopyyntö OKM/033:00/2012

LAUSUNTO KORKEAKOULUTETTUIEN UUTTA ERIKOISTUMISKOULUTUKSEN KOKONAIUUUTTA VALMISTELEVAN TYÖRYHMÄN MUISTIOSTA

Jyväskylän ammattikorkeakoulu kiittää mahdollisuudesta laatia lausunto korkeakoulutettujen erikoistumiskoulutusta valmistelevasta työryhmän muistiosta. JAMK haluaa lausua niistä seuraavaa.

TIIVISTELMÄ KANNANOTOISTA

1. Erikoistumiskoulutuksen taso sekä niiden suhde ylempiin ammattikorkeakoulututkintoihin tulee määritellä tutkintojen kansallisessa viitekehyksessä mahdollisimman pian ja sitä seuraavassa laajemmassa osaamisen kansallisessa viitekehyksessä. Laajuuden tulee olla vähintään 30 op.
2. Erikoistumiskoulutuksen rahoituksen tulee perustua monikanavaiseen malliin, joka laajentaa ammattikorkeakoulujen rahoitus pohjaa sekä yhteistyötä työ- ja elinkeinoelämän kanssa ja korkeakoulujen kesken.
3. Erikoistumiskoulutusten ohjauksessa ei tule luoda uusia organisaatorakenteita, vaan tukea määrätietoista ja johdettua verkosto-yhteistyömallia. JAMK pitää tärkeänä, ettei synnytetä liian jäykkää, keskitettyä ja korkeakoulujen toiminnasta erillistä ohjausorganisaatiota erikoistumiskoulutuksia varten.
4. Ammatillista opettajankoulutusta ei tule liittää erikoistumiskoulutukseen, vaan ne tulee jatkossakin pitää niistä erillisinä kokonaisuuksina.
5. Sen estämättä, mitä erikoistumiskoulutuksista säädetään, koulutusten toteuttamisessa tarvittaessa tulee olla mahdollista toimia yli korkeakoulusektorien rajojen. On tarpeen edistää koulutusviennin lainsäädännöllisten esteiden poistamista, jotta myös erikoistumiskoulutuksia voidaan tuottaa vientikoulutuksiksi.
6. Erikoistumiskoulutusten kehittämiseksi ammattikorkeakoulujen keskinäisen yhteistyön vahvistamista tulee tukea määrääjän, esimerkiksi vuosina 2014-2016. Tässä yhteydessä voidaan hahmottaa sopimus- ja järjestämismenettelyt korkeakoulujen kokeilujen ja pilottien, niiden arviointi- ja seurantatutkimusten sekä työelämä- ja OKM-yhteistyön avulla. JAMK on kiinnostunut olemaan mukana piloteissa tai toteuttamaan kokeiluhankkeen tai -hankkeita

YLEISTÄ

Raporttia on laajasti valmisteltu ja siinä esitetyt perustelut asiantuntijuuden vahvistamiseksi korkeakoulutuksen uuden erikoistumiskoulutuksen avulla ovat relevantteja ja kannatettavia.

Raportissa tuodaan esille sekä sen perusteluissa (esim. s. 13-) että myöhemmin varsinaisissa esityksissä (s. 47-) pyrkimys laajentaa kansallisen tutkintojen viitekehystä laajemmaksi osaamisen viitekehyyksi. JAMK pitää asiaa tärkeänä. Ensin olisi kuitenkin pikaisesti saatava

Jyväskylän ammattikorkeakoulu JAMK University of Applied Sciences	Postiosoite/ Address PL 207 FI-40200 Jyväskylä FINLAND	Puhelin/Tel. 020 743 8100 +358 20 743 8100	Faksi/Fax (014) 449 9700 +358 14 449 9700	Internet www.jamk.fi	Y-tunnus 1006550-2
--	--	--	---	-------------------------	-----------------------

20.9.2013

säädettyä tutkintojen viitekehys, mitä myöhemmin voi laajentaa. Korkeakoulutuksen kansainvälisen vertailtavuuden ja uskottavuuden näkökulmasta on kummallista, että näin keskeinen säädös on jo vuosia ollut valmistelussa. Erikoistumiskoulutus on esityksen mukaan tulossa viitekehykseen vasta sen toisessa, laajennetussa osaamisen viitekehyksen vaiheessa. On tarpeen vauhdittaa viitekehyksen ensimmäisen säädösvaiheen loppuunsaattamista.

JAMK kannattaa sitä, että erikoistumiskoulutus sijoittuisi pääsääntöisesti viitekehyksessä samalle tasolle kuin mikä on sen kohderyhmän tutkintojen pääasiallinen taso. Tämä olisi loogisesti korkeakoulujen autonomiaan kuuluvan päätöksenteon asia.

ERIKOISTUMISKOULUTUKSEN SUUNNITELMAT

Erikoistumiskoulutuksen tavoitteet

Esitetyt päämäärät erikoistumiskoulutuksen järjestämisessä ovat hyvät. JAMK haluaa korostaa monilähteen rahoitusmallin rakentamista, aiemmin hankitun osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen järjestelmällistä kytkentää erikoistumiskoulutuksiin, osaamisen kehittämisen näkökulmaa työelämän henkilöstön kehittämisen välineenä sekä koulutuksen saavutettavuuden parantamista.

Erikoistumiskoulutuksen asiantuntijuuden kehittymisen kuvaus korostaa yksilölähtöisyyttä. Uudistuva, tuleva työ elämä edellyttää usein useamman asiantuntijan tiimityötä. Olisiko tässä mahdollisuus suunnitella uudenlainen, tulevaisuusorientoitunut lähestymistapa erikoistumiseen tiimipohjaisen, kokonaisen työorganisaation osaamisen kehittämiseen?

Erikoistumiskoulutuksesta sopiminen ja järjestäminen

JAMK pitää tärkeänä, että erikoistumiskoulutuksille luodaan selkeät säädökselliset puitteet, joissa myös ammattikorkeakoulujen autonomia ja keskeinen yhteistyö lisääntyy.

Ajatus siitä, että erikoistumiskoulutukset järjestetään koulutusvastuiden puitteissa ja että niistä sovitaan korkeakoulujen keskinäisessä yhteistyössä yhdessä työ ja elinkeinoelämän kanssa sopien on hyvä. Epäselväksi kuitenkin jää, miten ja millä sopimusmenettelyä ohjataan, jos se todetaan tarpeelliseksi. Toisaalta todetaan, että *"on harkittava sellaisen toimielimen tai muun yhteistyörakenteen perustamista, joka ohjaa vahvemmin erikoistumiskoulutusta valtakunnallisella tasolla"*. On tarpeen selkiyttää tätä kokonaisuutta. JAMK ei kannata uusien organisaatorakenteiden luomista vaan se pitää hyvänä määrätietoista ja johdettua verkosto-yhteistyömallia. JAMK pitää tärkeänä, ettei synnytetä liian jäykkää, keskitettyä ja korkeakoulujen toiminnasta erillistä ohjausorganisaatiota erikoistumiskoulutuksia varten.

Erikoistumiskoulutuksen tehtävät, tavoitteet ja asema

JAMK pitää hyvänä esitystä siitä, että erikoistumiskoulutukset rakentuvat työelämlähtöisyyden ohella korkeakoulujen tutkimus- ja kehittämistoimintaosaamiselle ja painoaloille ja sitä, että erikoistumiskoulutuksilla ennakoidaan työelämän muutoksia. Ennakoiva ote erikoistumiskoulutuksien kehittämisessä onkin keskeistä. Tämän vuoksi voi olla, että erikoistumiskoulutukset esiintyvät myös alueille, jotka eivät välttämättä ole juuri toteutushetkellä korkeakoulun painoalan piirissä vaan ennakoivat toimintaympäristön ja korkeakoulun strategisten valintojen muutosta. Liian tarkat rajaukset eivät ole tarpeen.

Jyväskylän ammattikorkeakoulu JAMK University of Applied Sciences	Postiosoite/ Address PL 207 FI-40200 Jyväskylä FINLAND	Puhelin/Tel. 020 743 8100 +358 20 743 8100	Faksi/Fax (014) 449 9700 +358 14 449 9700	Internet www.jamk.fi	Y-tunnus 1006550-2
--	--	--	---	-------------------------	-----------------------

20.9.2013

Toisaalta on tärkeää, että erikoistumiskoulutuksia voidaan tarvittaessa järjestää yhteistyössä yliopiston tai yliopistojen kanssa. Säädosesitykset lähtevät kuitenkin selkeästi sektoroituneesta asetelmasta.

Ammatillista opettajankoulutusta ei tule liittää erikoistumiskoulutuksiin, vaan ne tulee jatkossakin pitää niistä erillisinä kokonaisuuksina.

JAMK tukee ajatusta siitä, että erikoistumiskoulutuksena voidaan järjestää koulutusta, joka voi olla jokin tiettyyn työelämän osa-alueeseen liittyvä osa tutkintokoulutusta. Tällaista tulee kokeilla esim. sosiaali- ja terveysalalla Ruotsin mallin mukaisesti. Kokeilussa voisi pilotoida uudenlaista tutkintokoulutuksen mallia ja tehostaa korkeakoulujen toimintaa.

JAMK pitää tärkeänä, että OKM tukee ammattikorkeakoulujen keskinäisen yhteistyön vahvistamista erikoistumiskoulutusten kehittämisessä määrääjän, esimerkiksi vuosina 2014-2016. Tässä yhteydessä voidaan hahmottaa sopimus- ja järjestämismenettelyt korkeakoulujen kokeilujen ja pilottien, niiden arviointi- ja seurantatutkimusten sekä työelämä- ja OKM-yhteistyön avulla. JAMK on kiinnostunut olemaan mukana piloteissa tai toteuttamaan kokeiluhankkeen tai -hankkeita. Tämä voidaan tehdä yhteistyössä Savonia-ammattikorkeakoulun kanssa.

Erikoistumiskoulutuksen laajuus ja taso

JAMK kannattaa sitä, että erikoistumiskoulutuksen laajuudeksi säädetään vähintään 30 op. Erikoistumiskoulutuksen taso sekä niiden suhde ylempiin ammattikorkeakoulututkintoihin tulee määritellä tutkintojen kansallisessa viitekehyksessä mahdollisimman pian ja sitä seuraavassa laajemmassa osaamisen kansallisessa viitekehyksessä.

Erikoistumiskoulutuksen kohderyhmä ja opiskelijan asema

Ei huomautettavaa.

Erikoistumiskoulutuksen toteutus ja rakenne

Erikoistumiskoulutuksen modulaarinen rakenne on hyvä asia. JAMK katsoo, että erikoistumiskoulutusten toteuttaminen tiiviissä työelämäkontekstissä ja koulutuksen modulaarisuus edellyttävät opiskelijoiden ohjauksen tehostamista. On tärkeää, että ohjaus ja erityisesti verkko-ohjaus huomioidaan riittävän vahvasti erikoistumiskoulutusten pilotoinneissa ja koulutusmallin edelleen kehittämisessä. Ohjauksen vahvistaminen edellyttäne myös korkeakoulujen opetushenkilöstön ohjausosaamisen vahvistamista uudessa aikuiskoulutusrakenteessa. JAMK on kiinnostunut tätä kehittämään yhteistyössä kumppaniensa kanssa.

Erikoistumiskoulutuksen laadunvarmistus

Erikoistumiskoulutusten laadunvarmistus kuuluu korkeakouluille. Laadunvarmistusta voidaan kehittää nykyisillä laadunvarmistus- ja auditointimenetelmillä tehokkaasti.

Jyväskylän ammattikorkeakoulu JAMK University of Applied Sciences	Postiosoite/ Address PL 207 FI-40200 Jyväskylä FINLAND	Puhelin/Tel. 020 743 8100 +358 20 743 8100	Faksi/Fax (014) 449 9700 +358 14 449 9700	Internet www.jamk.fi	Y-tunnus 1006550-2
--	--	--	---	--	-----------------------

20.9.2013

Raportissa esitetään, että *"laadun ja uskottavuuden takaamiseksi on tärkeää voida tarvittaessa rajoittaa erilaisten erikoistumiskoulutusten (koulutusnimikkeiden) määrää"*. Esitys on ristiriidassa sen kanssa, että korkeakoulut toteuttavat erikoistumiskoulutuksia autonomisina toimijoina yhteistyössä muiden korkeakoulujen ja työ- ja elinkeinoelämän kanssa. Mikä on se mekanismi, jolla rajoituksia toteutettaisiin. Asia tulisi olla korkeakoulujen ja työ- ja elinkeinoelämän keskinäisen sopimuskäytännön piirissä.

Erikoistumiskoulutuksen rahoitus

JAMKin mielestä erikoistumiskoulutuksen rahoitusmallilla tulee pyrkiä monikanavaiseen malliin, joka laajentaa ammattikorkeakoulujen rahoituspohjaa sekä yhteistyötä työ- ja elinkeinoelämän kanssa ja korkeakoulujen kesken. Jos ensisijaisia rahoittajia ovat työelämä ja asiakkaat itse, opetus- ja kulttuuriministeriön ohjaus yhteiskunnallisesti tärkeiden osaamisalueiden koulutustarpeiden täyttämiseksi on edelleen tarpeen. Rahoitusmallin toimivuutta tulee kokeilla erilaisilla piloteilla, joita JAMK on yhdessä kumppaniensa kanssa valmis toteuttamaan.

Kehittämisvaiheen vankka rahoitus on tärkeää myös siksi, että kehittäjäkorkeakoulujen kustannukset tulevat katetuiksi ja että kokeiluvaiheeseen osallistumattomat korkeakoulut voivat korvauksetta liittyä kehitettyihin, valmiisiin erikoistumiskoulutusten malleihin.

Erikoistumiskoulutusten rahoitus tapauksissa, joissa opiskelija on työtön työnhakija, tulee erikseen ja selkeästi määritellä. Raportissa kuvataan, ettei erikoistumiskoulutus tule kilpailemaan avoimilla koulutusmarkkinoilla. Kuitenkin odotetaan vahvaa rahoituspanosta työelämältä ja opiskelijoilta itseltään – eikö silloin kilpailla avoimilla markkinoilla ainakin asiakkaan näkökulmasta. Rahoituksen määrittelyssä tämä asia on tarkemmin määriteltävä.

SÄÄDÖKSET

JAMK pitää tärkeänä, että sen estämättä, mitä erikoistumiskoulutuksista säädetään, koulutusten toteuttamisessa tarvittaessa on mahdollista toimia yli korkeakoulusektorien rajojen.

Erikoistumiskoulutusten soveltuvuutta koulutusviennin toteuttamisessa ei ole erikseen määritelty. On tarpeen edistää koulutusviennin lainsäädännöllisten esteiden poistamista, jotta myös erikoistumiskoulutuksia voidaan tuottaa vientikoulutuksiksi.

Jyväskylässä 20.9.2013

Jussi Halttunen
rehtori

Lausuntoa ovat valmistelleet

Heikki Malinen
Vararehtori

Hannu Ikonen
Koulutuksen kehittämispäällikkö